

آلمان

آیر، النور، ۱۹۴۷ — م
Ayer, Eleanor H.

آلمان / النور ه. آیر؛ ترجمه فاطمه شاداب؛ تهران: ققنوس، ۱۳۸۴.
۱۵۱ ص: نقشه، عکس. — (مجموعه ملل امروز؛ ۸)

ISBN 964-311-599-2

Germany, c1999.

عنوان اصلی:

فهرستنامه براساس اطلاعات فیپا.

کتابنامه: ص. ۱۳۹-۱۴۴.

نمایه.

۱. آلمان — تاریخ. ۲. آلمان. الف. شاداب، فاطمه، ۱۳۴۶ — ، مترجم. ب.

عنوان.

۹۳۴

DD ۸۹/۱۹۷

۱۳۸۴

م ۱۹۹۷-۱۹۸۴

کتابخانه ملی ایران

آلمان

النور هـ. آير

ترجمة فاطمة شاداب

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Germany

Eleanor H. Ayer

Lucent Books, 1999

انتشارات ققنوس

تهران ، خیابان انقلاب ، خیابان شهدای ژاندارمری
شماره ۲۱۵ ، تلفن ۰۶۴۰۸۶۴۰

* * *

النور ه. آیر

آلمان

ترجمه فاطمه شاداب

چاپ اول

نسخه ۲۰۰۰

۱۳۸۴ اسفندماه

چاپ شمشاد

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۰-۳۱۱-۵۹۹-۹۶۴

ISBN: 964-311-599-2

info@qoqnoos.ir

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

فهرست

مقدمه: آلمان: سرزمین افراط و تغییریط	۷
۱. جایگاه میهن آبا و اجدادی	۱۱
۲. «فولک» (مردم) آلمان	۲۵
۳. ظهور «دوبچلند»	۳۹
۴. آلمان فراتر از همه چیز	۵۷
۵. آلمان امروز	۷۹
۶. تاریخ زنده است	۹۵
۷. سهم آلمان در جهان	۱۱۳
نکاتی در مورد آلمان	۱۲۱
گاهشمار	۱۲۷
منابع برای مطالعه بیشتر	۱۳۹
منابع موردمشاوره	۱۴۱
نمایه	۱۴۵

مقدمه ۴

آلمان: سرزمین افراط و تغیریط

آلمان، سرزمینی است که موسیقی آرامش‌بخش «لالایی و شب به‌خیر» ساختهٔ یوهانس برامس را به جهانیان پیشکش کرده و نیز آتیلای هون، یکی از وحشتناک‌ترین و سنگدل‌ترین جنگاوران تمام تاریخ را در دامن خود پرورده است. یاکوب و ویلهلم گریم که از آن‌ها تحت عنوان برادران گریم یاد می‌شود، با نوشتمن داستان‌های «سفید برفی و هفت کوتوله»، «هانسل و گرتل» و «رامپل استیل اسکین» اسباب خشنودی چندین نسل از کودکان شده و حدود یک قرن قبل از این که آدولف هیتلر، رهبر نازی‌ها، فرمان قتل عام یازده میلیون نفر را صادر کند و موجبات سرافکنندگی آلمان را فراهم بیاورد، برای کشورشان شهرت و افتخار کسب کردند. از قرون اولیه میلادی و از هنگامی که ساکسون‌ها در سواحل دریای بالتیک دریانوردی کردند، آلمان خاستگاه خلاق‌ترین و گاه وحشی‌ترین افرادی بوده که تا به حال دنیا به خود دیده است.

مشهور است که آلمانی‌ها مردمی قوی‌هیکل، خوش‌گذران و عاشق خوردن و آشامیدن هستند. تالارهای آبجوخوری و سازهای برنجی باواریا، ایالت کوهستانی جنوب کشور، خاستگاه عید شاد اکتبرfest^۱ (عید اکتبر) است که امروز در تمام جوامع بشری در سراسر دنیا جشن گرفته می‌شود. شرابی که از انگورهای تاکستان‌های حاشیه رود راین و موزل

---

1. *Oktoberfest*

به دست می‌آید، شهرت جهانی دارند. غذاهای آلمانی از جمله سوسيس سرخ کرده، کلم رنده و پخته شده در سرکه و اسپیسل^۱ (نوعی غذا که از آرد تهیه می‌شود) در رستوران‌های بیشتر کشورهای دنیا از غذاهای رایج به شمار می‌روند.

خارجی‌ها وقتی به آلمان فکر می‌کنند، قلعه‌های تماشایی در طول رود راین یا در دامنه کوهستان ناهموار آلپ را مجسم می‌کنند. آن‌ها کلیساها را عظیمی را تجسم می‌کنند که برج‌های زیبا و بلندشان در شهرهایی چون نورمبرگ سر به فلک کشیده است. آن‌ها نیروی شفابخش آب‌های معدنی و استخرهای درمانی را در شهرهایی که نامشان با کلمه باد^۲ – به معنی حمام – شروع می‌شود به یاد می‌آورند. تصویر دخترهای آلمانی خوش‌بنیه با گونه‌های سرخ که دیرndlkleide^۳ به تن دارند – پیراهنی مانند سارافون که بالاتنه گلنوزی شده و رنگارنگی دارد و روی بلوزهای سفید توری پوشیده می‌شود – خاطره‌ای است که به یاد می‌ماند. در مقابل آن‌ها مردان و پسران آلمانی بدنه عضلاتی دارند که معمولاً شلوار یا شلوارک‌های چرمی می‌پوشند. اگرچه امروزه این لباس‌های سنتی بجز در جشنواره‌ها استفاده نمی‌شوند، اما در تصویری که از آلمان به عنوان سرزمین مردمان سختکوش و سرزنش در ذهن پدید می‌آید، تجسم می‌یابند.

اما همه را به یک چشم دیدن منصفانه نیست. سرزمین و مردم آلمان جنبه‌های گوناگونی دارند. شاعران و نویسندهای بزرگی چون گوته و تو ماش مان، آهنگسازانی چون بتهوون و باخ و دانشمندانی چون اینشتین و فارنهایت کفه ترازو را در مقابل معیارهایی که آلمان‌ها را مردمی جنگ‌دوست و نظامی‌گرا معرفی می‌کند، متعادل می‌سازد.

روی تیره روحیه آلمان‌ها با عملکرد رهبرانی چون اوتو فون بیسمارک^۴ که برای اتحاد کشورش از اصطلاح «خون و آهن» استفاده می‌کرده تجلی می‌یابد. به نظر می‌رسد آلمان و متحدانش که به برافروختن

1. Spätzle

2. Bad

3. Dirndlkleide

4. Otto von Bismarck

کاخ نوی اشوان اشتاین که طی سال‌های ۱۸۶۹ تا ۱۸۸۶ توسط پادشاه لوڈویگ دوم ساخته شد، این کاخ باشکوه در زمینه دریاچه‌ها و کوه‌های باواریا و پس زمینه کوه‌های آلپ بسیار دیدنی است.

شعله‌های جنگ جهانی اول و دوم متهم می‌شوند، باورهای کارل فون کلاوزویتز،^۱ ژنرال پروسی را که معتقد بود جنگ فقط ادامه سیاست‌ها به روش دیگری است، تأیید کرده باشند.

پس از پایان جنگ جهانی دوم، آلمان میلیاردها دلار غرامت جنگی به بازماندگان کشته شدگان و زندانیان اردوگاه‌های کار اجباری دوران هیتلر پرداخت. آلمانی‌های جوان که در دوران حکومت نازی‌ها متولد هم نشده بودند، خود را در وضعیتی می‌یافتند که قتل عام و سوزاندن انسان‌ها به ایشان نسبت داده می‌شد و مسئولیت و سختی‌های جبران غرامت‌های جنگی بر دوش آن‌ها بود. بدیهی است، بسیاری از آن‌ها نمی‌خواستند با تصویری از آلمان که تجسم جنگ و نظامی‌گری بود، ارتباطی داشته باشند. در عوض آن‌ها خواستار ساختن کشوری در صلح و آرامش هستند که بتوانند به عنوان کشوری قدرتمند در دوران سازندگی و ثبات، نقش داشته باشد. برداشتن دیوار برلین و اتحاد دو آلمان بعد از چهل سال جدایی، یکی از گام‌های اساسی بود که در این جهت برداشته شد.

مرزداران آلمان شرقی از بالای دیوار به یکی از تظاهرکنندگان که با چکش به دیوار برلین حمله کرده است (۱۱ نوامبر ۱۹۸۹) نگاه می‌کنند.

1. Carl von Clausewitz

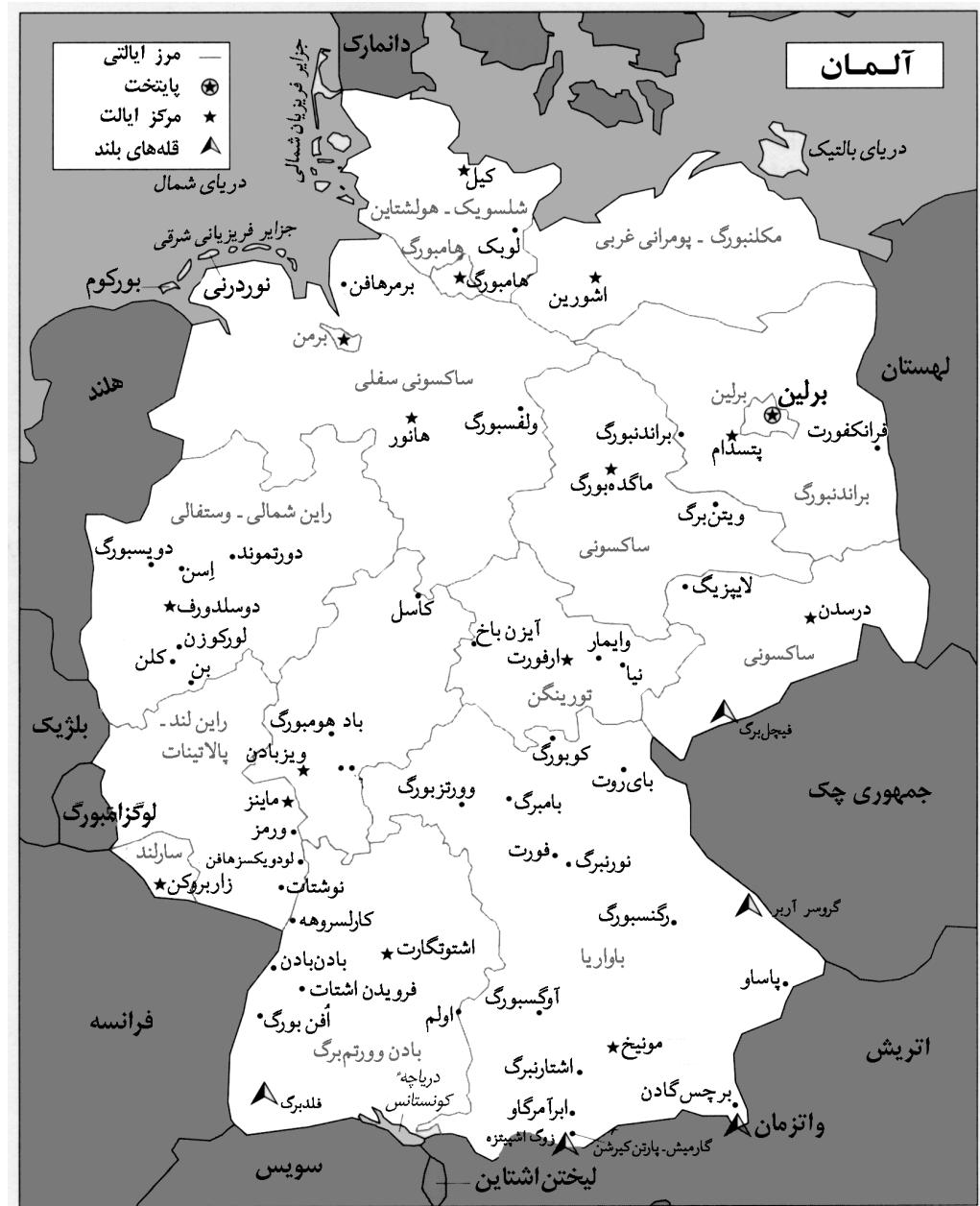
جایگاه میهن آباد اجدادی

در طول تاریخ، موقعیت آلمان که در مرکز اروپا قرار گرفته است، برای این سرزمین قدرت و امتیازهای راهبردی به همراه داشته است. آلمان محل تقاطع اروپا و آسیا، نقطه میانی بین اروپای جنوبی و کشورهای اسکاندیناوی است. اگر آلمان یکی از ایالت‌های آمریکا بود، از نظر وسعت مقام چهارم را داشت، زیرا وسعت آن به اندازه ایالت مونتنا است. آلمان در میان کشورهای اروپایی، از نظر وسعت، کشوری متوسط به شمار می‌آید.

تأثیر دریا

بخش عظیمی از مرز شمالی آلمان را مرز آبی در سواحل دریای شمال و دریای بالتیک تشکیل می‌دهد. این دو دریا را شبیه جزیره دانمارک (کشوری که از نظر جغرافیایی به آلمان متصل ولی کاملاً از آن مستقل است) از هم جدا کرده است. دریای شمال بخشی از اقیانوس اطلس است ولی دریای بالتیک توسط خشکی احاطه شده و تنها راه آن به دریای آزاد تنگه مابین سوئد و دانمارک است. وجود این دو دریا در شمال آلمان علاوه بر این که باعث پدید آمدن آب و هوایی ملائم در این ناحیه شده، بر اقتصاد کشور نیز تأثیر به سزاوی دارد.

در سوی غربی دانمارک، در دریای شمال، جزایر متعددی وجود دارد که برای گردشگران آلمانی و خارجی مکان مناسبی برای گذراندن

تعطیلات به شمار می‌آید. از آن میان می‌توان به جزیره بورکوم^۱ و نوردرنی^۲ از جزایر فریزیایی شرقی^۳ و نیز جزایر فریزیایی شمالی^۴ اشاره کرد. بعضی از بزرگ‌ترین رودهای آلمانی – رود الب، رود ویزِر و رود راین – به دریای شمال می‌ریزند. این حجم بزرگ ورودی آب‌های شیرین به دریای شمال باعث می‌شود تا آب دریای شمال به اندازه اقیانوس سور نباشد.

اگرچه اغلب آب‌های ساحلی آلمان کم عمق هستند، در بعضی قسمت‌ها در محل ورود رودها به دریا، آب‌های عمیق و مناطق قابل کشتیرانی وجود دارد. هم شهر برمن و هم شهر برمرهافن که زادگاه موسیقیدان‌های مشهور هستند، از بنادر مهم رود ویزِر به شمال می‌آیند. هامبورگ، بزرگ‌ترین بندر اروپا، در کنار رود الب قرار گرفته است.

به یمن وجود این دریاها، ماهیگیری یکی از صنایع بزرگ در شمال آلمان به شمار می‌رود. در این منطقه شاه ماهی، سفره ماهی و ماهی روغن به مقادیر زیاد صید می‌شود. خط ساحلی دریای بالتیک در کناره شمالی‌ترین ایالت آلمان، شلسویگ - هولشتاین^۵ از آبداره‌ها (فرورفتگی‌های باریک و بلند دریا که به داخل خشکی کشیده شده و کناره‌های آن را صخره‌های ناهموار فرا گرفته) تشکیل شده است. دریای بالتیک رو به شرق در ایالت مکلنبورگ - پومرانی غربی^۶ چندین خلیج به وجود آورده است و در خشکی‌های مجاور آن دریاچه‌های متعدد ایجاد شده‌اند. به مدت چهار دهه، بخش عظیمی از ساحل زیبای دریای بالتیک برای دنیای غرب منطقه‌ای ممنوعه بود، زیرا به دولت کمونیست آلمان شرقی تعلق داشت. اما پس از اتحاد دو آلمان، این منطقه بار دیگر به عنوان منطقه‌ای تفریحی شکوفا شد.

1. Borkum

2. Norderney

3. East Frisian islands

4. North Frisian islands

5. Schleswig - Holstein

6. Mecklenburg - West Pomerania

مجموعه‌ای از تنوع جغرافیایی

دریاها فقط یکی از چندین جنبه طبیعی هستند که آلمان را از نظر جغرافیایی به کشوری جالب توجه بدل کرده است. این کشور که اهالی اش آن را دویچلاند می‌نامند، تقریباً به شکل مستطیلی است که طول آن حدود ۲۳۰ کیلومتر بیش از عرض آن است. آلمان از شمال به جنوب به پنج منطقه جغرافیایی تقسیم شده که اقلیم‌های مختلف را از زمین‌های پست ساحلی تا کوه‌های بلند آلپ شامل می‌شود.

بخش عظیمی از شمال آلمان را جلگه شمال آلمان تشکیل می‌دهد. خاک این منطقه در طول خط ساحلی بسیار حاصلخیز و برای کشاورزی مناسب است. با حرکت به سمت داخل کشور، به زمین‌های پست که به ندرت تپه‌های کوتاه در آن قرار گرفته‌اند، می‌رسیم. چون آب در این مناطق پست به خوبی زهکشی نمی‌شود، خاک این منطقه مرتضوب، باتلاقی و خلنگزار است. ذوب شدن یک یخچال قدیمی که روزگاری این منطقه را پوشانده بوده، سبب شده تا دریاچه‌های متعددی در این ناحیه تشکیل شود. این مناطق و زمین‌های پست به تدریج خشک‌تر می‌شوند تا به «گیست»^۱ تبدیل شوند. گیست واژه‌ای آلمانی است به معنای تپه شنی. بخش اعظمی از این تپه‌های شنی با خارزار پوشیده شده است. در تپه‌های شنی هم جابه‌جا دریاچه‌هایی وجود دارند و در کناره‌ها چندین رود بزرگ از این منطقه عبور می‌کنند. در کناره جنوبی جلگه شمال آلمان زمین‌های بسیار حاصلخیزی به نام لوس^۲ وجود دارد. این آمیزه‌گردمانند ماسه، گل و لای و خاک رس که به وسیله باد در این منطقه دمیده می‌شود، یکی از بهترین مناطق کشاورزی آلمان را که دامپروری‌های متعدد دارد به وجود آورده است.

هنگامی که از جلگه شمالی به سوی جنوب حرکت کنیم، ارتفاع زمین افزایش می‌یابد و دو میں منطقه جغرافیایی اصلی تحت عنوان سرزمین‌های بلند مرکزی پدیدار می‌شود. این منطقه جغرافیایی در واقع

رود مشهور راین – آبراه حیاتی آلمان – که از میان تاکستان‌های غرب آلمان عبور می‌کند و طولانی‌ترین رود کشور است.

خطی است که بخش شمالی و جنوبی را از هم جدا می‌کند. سرزمین‌های بلند شامل تپه‌ها و کوه‌های کمارتفااعی است که از جنگل پوشیده شده‌اند. در بخش مرکزی این ناحیه کوه‌های سنگ معدن (به آلمانی Erzgebirge)^۱ و هارتز^۲ (به معنی صمغ) قرار دارند. کوه‌های هارتز مرز میان آلمان غربی و شرقی سابق را تشکیل می‌داد. کمی به سوی جنوب نیز جنگل تورینگیان قرار گرفته است.

هیچ مرز مشخصی بین منطقه سرزمین‌های بلند مرکزی و منطقه

1. Erzgebirge

2. Harz

جزیره لینداو در کناره آلمانی دریاچه کنستانتس در تصویر دیده می‌شود. از روی این جزیره می‌توان کوههای آلپ در سویس را دید. این دریاچه بزرگ‌ترین دریاچه آلمان است که با اتریش و سویس هم مرز است.

جغرافیایی سوم وجود ندارد، اما در طول دره‌ای که جریان رود راین (مهم‌ترین راه آبی کشور در امتداد شمالی - جنوبی) ایجاد کرده است کوههای کم ارتفاع به تدریج جای خود را به زمین‌های هموار می‌دهند. این جا، در مناطق جنوبی و مرکزی غرب آلمان، تاکستان‌های متعددی وجود دارد که از محصول انگور آن‌ها بعضی از بهترین انواع شراب‌های دنیا تهیه می‌شود.

بخش اعظم ثلث جنوبی کشور آلمان کوهستانی است و ارتفاع آن از

هزار تا دو هزار متر متغیر است. این منطقه که چهارمین منطقه جغرافیایی آلمان را تشکیل می‌دهد، عمدها شامل کوهپایه‌های آلپ می‌شود. بارزترین نمای این کوهپایه‌ها وجود زمین‌های مرتفع اسواب^۱ - باواریا است که سرزمینی است کوهستانی با دریاچه‌های بزرگ و دشت‌هایی وسیع و شنی. رود دانوب - رود رؤیایی که الهام بخش آهنگساز نامدار یوهان اشتراوس در سروden مشهورترین آهنگ والس جهان بود - در مسیر غرب به شرق از دو ایالت باواریا و وورتمبرگ^۲ عبور می‌کند. زمین‌های این ناحیه به ویژه برای دامپروری و کشت غلات و به خصوص رازک مناسبند. رازک برای تولید آبجوهای آلمان که در سراسر دنیا شهرت دارند بسیار لازم است.

در جنوبی‌ترین بخش آلمان، کوه‌های آلپ بخش کمی را اشغال کرده‌اند. کوه‌های صعب‌العبور آلپ در کشورهای اتریش و سویس گستره بیش‌تری دارند. کوه‌های آلپ در منطقه باواریا با دریاچه کنستانس^۳ در غرب و دریاچه برنتس‌گادن^۴ در منتهی‌الیه جنوب شرقی محصور شده است. این سرزمین‌های صخره‌ای ناهموار به نام برگهوف^۵ محل عقب‌نشینی آدولف هیتلر در زمان جنگ بود. بعضی از زیباترین مناظر اروپا را می‌توان در کوه‌های آلپ باواریا یافت. در اینجا تصویر قصرهای افسانه‌ای شاه لودویگ دوم در آب‌های زلال و آبی دریاچه‌هایی چون دریاچه اشنترنبرگر^۶ منعکس می‌شود. بسیاری از گردشگران از سراسر دنیا برای اسکی، گردشگری و سایر فعالیت‌هایی که در فضای آزاد انجام می‌شود به اقامتگاه گارمیش - پارتن کیرشن^۷ می‌آیند.

سرزمینی با آب و هوای معتدل

در آلمان به ندرت هوا بسیار گرم یا بسیار سرد می‌شود. متوسط دمای کشور ۹ درجه سانتیگراد است. در ماه ژانویه که سردترین ماه سال است،

1. Swabian

2. Wurttemberg

3. Constance

4. Berchtesgaden

5. Berghof

6. Starnberger

7. Garmisch - Partenkirchen

مبارزه با آلودگی هوا

آلمان نیز مثل بسیاری از کشورهای صنعتی با پدیده آلودگی هوا روبروست. بزرگ‌ترین مشکل آلمان آلودگی ناشی از مواد زايد کارخانه‌ها، خودروها، نیروگاه‌های برق و سوخت‌های فسیلی است. نگرانی و توجه به این موضوع به حدی بود که در دهه ۱۹۷۰ یک حزب سیاسی جدید به نام حزب سبزها تشکیل شد که به موضوعات زیست‌محیطی توجه دارد.

آلودگی علاوه بر خطراتی که برای سلامتی انسان در پی دارد، بر زندگی گیاهی و جانوری هم تأثیر زیادی می‌گذارد. طبق گزارش دولت در سال ۱۹۹۵، تقریباً ۶۱ درصد درخت‌های کشور – با شدت‌های متفاوت – از آلودگی آسیب دیده بودند. در حال حاضر تلاش‌هایی در جهت نجات جنگل‌های آلمان صورت می‌گیرد و به موازات آن نیز اقداماتی جهت حفظ رودخانه‌های کشور انجام می‌شود. در دهه ۱۹۶۰، رودهای راین و ماين از نظر زیست‌شناسخی مرده به حساب می‌آمدند. بقای حیات وحش در آن‌ها در حد ناچیزی ممکن بود. اما بعد از تلاش‌های موفقیت‌آمیز سی ساله اخیر در جهت پاکسازی این دو رودخانه مهم، امروزه انواع گوناگون ماهی در این آب‌ها زندگی می‌کنند.

بعد از اتحاد دو آلمان، مشکلات زیست‌محیطی بیشتری از آلمان شرقی به آلمان غربی تحمیل شد. کارخانه‌های آلمان شرقی که مدت‌های مديدة تحت سلطه دولت سرکوبگر کمونیستی بودند، خارج از استاندارد بودند و تاریخ کارکرد آن‌ها سر آمده بود. ماشین‌های این کارخانه‌ها گازهای آلوده متصاعد می‌کردند که باعث آلودگی هوا می‌شد و غلظت مواد دفعی کارخانه‌ها در آب‌های جاری به حد هشداردهنده رسیده بود. خودروهایی که طراحی مناسب نداشتند و سیستم سوخت‌رسانی آن‌ها کنترل شده نبود، گازهای سمی را به هوای اطراف اضافه می‌کردند. بعد از اتحاد دو آلمان، دولت پاکسازی زیست‌محیطی را در آلمان شرقی یکی از اولویت‌های مهم اعلام کرد، ولی این کار روندی آهسته و در عین حال پرهزینه دارد.

دمای هوا از ۶- درجه سانتیگراد تا ۱- درجه سانتیگراد متغیراست. در ماه ژوئیه که گرم‌ترین ماه سال است، متوسط دما بین ۱۷ تا ۲۰ درجه سانتیگراد است.

هوای آلمان حتی در ارتفاع نسبتاً زیاد هم معنده است. در حالی که برودت هوا در مناطق کوهستانی به زیر صفر درجه سانتیگراد می‌رسد،

مردم منطقه باواریای علیا معمولاً^۱ به یمن وزش مرتب فون، یکی از بادهای گرم و خشک نواحی آلپ که در نواحی جنوبی می‌وزد و سرمای هوا را متعادل می‌کند، از سرمای آزاردهنده زمستانی در امان می‌مانند. منطقه کوههای هارتز در مرکز کشور، مورد استثنای دمای متعادل است؛ در این منطقه زمستانها سرد است، باد سرد می‌وزد و برف زیادی می‌بارد.

آلمان بدون مقادیر زیاد بارندگی نمی‌توانست از نظر کشاورزی غنی باشد. متوسط باران سالانه پنجاه سانتیمتر است که البته در مناطق کوهستانی مرکزی این مقدار دو برابر است. میزان بارش در منطقه کوهستانی آلپ در باواریا بیشترین مقدار است که سالانه تا ۱۸۰ سانتیمتر می‌رسد.

سرزمین‌های بلند و پست آلمان

کوههای آلمان تقریباً سه هزار متر ارتفاع دارند. مرتفع‌ترین قله کشور، زوگ اشپیتزه^۲ با ارتفاع ۲۹۶۳ متر است که در کوههای آلپ باواریا واقع شده است. پست‌ترین نقطه، در طول ساحل شمالی است که ۱/۳ متر پایین‌تر از سطح دریاست. اما بیشتر مناطق کشور ارتفاع معمولی دارند. دشت‌ها، بوتهزارها و تپه‌های کوتاه جلگه‌های شمال آلمان حدود صد تا دویست متر ارتفاع دارند. در بخش جنوبی آلمان، جایی که کوهپایه‌ها ظاهر می‌شوند، ارتفاع بین پانصد تا دو هزار متر متغیر است.

دومین قله بلند آلمان که واتزمان^۳ نام دارد، در منتهی‌الیه جنوب شرقی کشور، در مرز اتریش، قرار گرفته است. این قله با بلندی ۲۷۱۳ متر، در رشته کوهی که به نام آلپ برشت‌سگادن^۴ خوانده می‌شود، واقع شده است. در جنوب غربی آلمان، در مرز سویس، سومین قله بلند کشور به نام فلدبرگ^۵ با بلندی ۱۴۹۳ متر واقع شده است. فلدبرگ در جنگل سیاه قرار گرفته، منطقه‌ای که به دلیل تولید ساعت‌های کوکو در تمام جهان مشهور است.

1. *Föhn*

2. *Zugspitze*

3. *Watzmann*

4. *Berchtesgaden Alps*

5. *Feldberg*

زوگ اشپیتزه که قله‌ای صخره‌ای و پوشیده از برف است، در کوههای آلپ ایالت باواریا نزدیک به مرز اتریش واقع شده و بلندترین نقطه آلمان به شمار می‌آید.

سایر نقاط مرتفع در آلمان عبارتند از گروس آربر^۱ (آربیرزگ) به ارتفاع ۱۴۵۶ متر در جنگل‌های باواریا در مرز جنوبی با جمهوری چک و فیشتلبرک^۲ به بلندی ۱۲۱۵ متر در کوههای اُر در طول مرز شمالی جمهوری چک. بلندترین قله رشته کوه هارتز در آلمان مرکزی بروکن^۳ نام دارد که بلندی آن به ۱۱۴۲ متر می‌رسد.

راههای آبی در آلمان

تعدادی از رودهای بزرگ اروپا از آلمان منشأ می‌گیرند یا از این کشور

1. Grosser Arber

2. Fichtelberg

3. Brocken

می‌گذرند. رود دانوب، یکی از رودهای بزرگ جهان از جنگل سیاه منشأ می‌گیرد و مسیری حدود ۲۸۴۲ کیلومتر را به سوی شرق طی می‌کند. البته بخش کوچکی از این رود به طول ۶۸۶ کیلومتر در خاک آلمان جریان دارد و قسمت اعظم مسیر رود از اتریش می‌گذرد.

طولانی‌ترین رودی که به طور کامل در کشور جریان دارد، رود راین است که ۸۶۵ کیلومتر طول دارد و مرز جنوب غربی آلمان با فرانسه را تشكیل می‌دهد. رود راین از دید چندین نسل از آلمان‌ها و رهبران ایشان نماد قدرت و پایداری بوده است. تیموتی آش^۱ در کتابش تحت عنوان نام اروپا از قول هلموت کهل، صدراعظم آلمان، عبارتی را از سخنرانی آش در سال ۱۹۸۹ نقل کرده است: «رود تاریخ به سوی اتحاد آلمان در جریان بود، همان طور که راین به سوی دریا در جریان است... شما می‌توانید برای سد کردن مسیر راین تلاش کنید ولی این رود پرقدرت از کناره‌های آن سرریز می‌کند و راهی را برای عبور از این سد خواهد یافت. وضعیت آلمان در مورد اتحاد دو بخش شرقی و غربی نیز به همین گونه است.»

هنگامی که رایش سوم آدولف هیتلر در پایان جنگ جهانی دوم نزدیک به فروپاشی بود، سربازان متفقین به سمت شرق به سوی راین به راه افتادند. رابرت گورالسکی^۲ در کتاب جنگ جهانی دوم آلمان‌ها آورده است: «عبور تاریخی از این سد طبیعی و رسیدن به مرکز آلمان یک موفقیت بزرگ بود» که به تسليم آلمان منجر شد. ۱۴۰ سال قبل از آن، ناپلئون بناپارت سعی کرد تا با تشكیل کنفردراسیون راین که از اتحاد تمام ایالت‌های آلمان در مقابل اتریش و پروس تشكیل شده بود امپراتوری آش را ایجاد کند. او حرکتش را با الحاق سرزمین‌های غرب رود راین به فرانسه آغاز کرد.

این رود نه تنها از نظر نظامی بسیار بالاهمیت است، بلکه در بخش جنوبی کشور به منزله چشممهای برای صنعت جهانگردی است. مسافران از سراسر جهان به این منطقه می‌آیند تا روی این رود قایقرانی کنند و دژهای تماشایی را در طول ساحل رود بینند. در اینجا هم تاکستان‌های

1. Timoty Ash

2. Robert Goralski

جنگل سیاه منحصر به فرد

یکی از بهترین خوردنی‌های آلمان کیک جنگل سیاه است. این کیک، نوعی کیک شکلاتی است که روی آن را با نوعی سونس آبکی تهیه شده از عصاره گیلاس و نیز خامه فراوان می‌پوشانند. منشأ این دسر بسیار خوشمزه شوارتز ولد (جنگل سیاه) است، که در جنوب غربی آلمان واقع شده است.

جنگل سیاه بسیار انبوه و متراکم است. در ارتفاع پایین پوشش گیاهی از نوع درختان بلوط و راش است. در ارتفاع بالاتر جنگل‌های صنوبر و کاج قرار گرفته که وجود همین پوشش گیاهی سبب نامگذاری منطقه شده و آلمان را به یکی از مهم‌ترین تولیدکنندگان چوب در جهان تبدیل کرده است. البته در سال‌های اخیر، قطع زیاد درختان در کنار آلودگی هوا در بسیاری از قسمت‌ها سبب جنگل‌زادی شده است و با وجود قانون‌های متعددی که به منظور محافظت از مناطق جنگلی تصویب شده است، فرایند «مرگ جنگل‌ها» کماکان ادامه دارد.

اگرچه به نظر می‌رسد این منطقه مکانی تاریک، با جنگل‌های در هم تنیده و انبوه و اسرارآمیز باشد، در بسیاری از قسمت‌ها در واقع نقطه مقابل این تصور درست است. در فرویدن اشتات،^۱ در قلب جنگل سیاه طول ساعات تابش خورشید از هر شهر دیگری در آلمان بیشتر است. آب‌های معدنی شفابخش جنگل سیاه آلمان، کسانی را که خواهان بازیابی سلامتی‌شان هستند، از سراسر جهان به سوی خود جلب می‌کند. این منطقه همچنین خاستگاه صنعتگران با ذوقی است که ساعت‌های کوکو را با سرهای شاخی و سایر تزئینات بومی می‌سازند. شهر بادن - بادن^۲ نه تنها مرکز تجارت این ساعت‌هاست بلکه سایر صنایع دستی منطقه جنگل سیاه از جمله کارهای ظریف چوبی، چینی‌آلات، بلورهای دست‌ساز و اسباب بازی‌های مکانیکی نیز در این شهر داد و ستد می‌شوند.

پرمحصولی وجود دارند که یکی از معروف‌ترین شراب‌های سفید سراسر دنیا را تولید می‌کنند. در شمال، جایی که رود راین به رود رور^۳ می‌رسد، مرکز صنعتی آلمان قرار دارد. رود راین که آبراه اصلی حمل و نقل در قاره اروپا به حساب می‌آید، احتمالاً از نظر اقتصادی مهم‌ترین رود در سراسر جهان است.

رود الب، دومین رود بزرگ کشور آلمان است. این رود از جمهوری چک منشأ می‌گیرد و در جهت شمال غربی به طول هفتصد کیلومتر داخل خاک آلمان جريان دارد تا سرانجام به دریای شمال می‌ریزد. اين رود در مسیرش از شهر هامبورگ می‌گذرد و همین موقعیت جغرافیایی سبب شده تا این شهر بزرگ‌ترین بندر سرتاسر اروپا باشد. رود الب از طریق آبراه کیل به دریای بالتیک متصل می‌شود. این کanal که ساخته دست بشر است به قدر کافی عمیق تعییه شده تا عبور کشتی‌های اقیانوس‌پیما از آن ممکن باشد.

آبراه کیل تنها ۹۹ کیلومتر طول دارد. بلندترین کanal آبی داخل کشور ۳۲۱ کیلومتر طول دارد و در امتداد شرقی - غربی از ثلث شمالی کشور عبور می‌کند. این کanal رود اسپری^۱ را در غرب (که ششمین رود بزرگ آلمان به شمار می‌آید) به رود إمس^۲ می‌پیوندد که در شمال غربی به دریای شمال می‌ریزد. این گذرگاه آبی یک راه مهم کشتیرانی در عرض کشور به وجود آورده است و از این رو حائز اهمیت است که سایر گذرگاه‌های آبی طبیعی در آلمان در جهت شمالی - جنوبی امتداد یافته‌اند. برای اتصال آب‌های دو رود إمس و اسپری، کanal دومی نیز لازم است. این کanal که آبراه دورتموند - إمس نام دارد، به طول ۲۶۹ کیلومتر در امتداد شمالی - جنوبی در غرب آلمان کشیده شده است. این آبراه، کanal میانی را به رود إمس متصل می‌کند. یکی دیگر از کanal‌های آبی بزرگ آلمان به طول ۱۵۳ کیلومتر، کanal آبی ماین - دانوب است که این دو رود را به هم پیوند می‌دهد.

بزرگ‌ترین دریاچه آلمان نیز مثل اغلب رودهای بزرگش کاملاً در داخل خاک کشور محصور نشده است. دریاچه کنستانس (بودن‌زی)^۳ با وسعت ۳۰۵ کیلومتر مربع در مرز جنوبی کشور قرار دارد و بین سه کشور آلمان، اتریش و سویس مشترک است. دریاچه موریتس^۴ در شمال برلین دومین دریاچه بزرگ کشور است که گستره آن $110/3$ کیلومتر مربع است. اما هیچ یک از این دو دریاچه با مقیاس‌های جهانی دریاچه‌های

1. Spree

2. Ems

3. Bodensee

4. Müritz

تاكستان‌های هموار و دژهای تماشایی در طول رودخانه راین یکی از عوامل جلب جهانگردان به این منطقه است. دره رود راین از نظر تاریخی و نظامی اهمیت راهبردی داشته و یک مرز طبیعی در مرکز آلمان به شمار می‌آید.

بزرگی به شمار نمی‌آیند. برای مقایسه می‌توان به دریاچه عظیم سالتلیک در ایالت یوتا در ایالات متحده اشاره کرد که ۴۶۶۲ کیلومتر مربع وسعت دارد. تنوع زیاد اقلیمی در آلمان — وجود زمین‌های پست ساحلی، کوه‌های آلپ، تاكستان‌های هموار حاشیه راین، تپه‌های کوتاه جلگه شمال آلمان — باعث شده است تا آلمان یکی از تماشایی‌ترین کشورهای سراسر اروپا باشد.

«فولک» (مردم) آلمان

بسیاری از کشورهای اروپایی مساحتی بیش از آلمان دارند، ولی فقط جمعیت روسیه بیش از آلمان است. این بدان معناست که جای جای آلمان جمعیت زیادی دارد. با تقسیم $81/8$ میلیون نفر جمعیت آلمان - که به زبان خودشان آن‌ها را فولک^۱ می‌نامند - بر وسعت کشور معلوم می‌شود که به طور متوسط در هر کیلومتر مربع حدود ۲۲۹ نفر زندگی می‌کنند. در مقایسه می‌توان به تراکم جمعیت در کشور همسایه، فرانسه، اشاره کرد که در هر کیلومتر مربع فقط ۱۰۵ نفر و در ایالات متحده در هر کیلومتر مربع تقریباً ۲۸ نفر زندگی می‌کنند.

این جمعیت در کجا زندگی می‌کنند؟

دوسوم کل جمعیت در شهرهای کوچک یا مناطق روستایی زندگی می‌کنند که در مجموع تراکم جمعیت زیادی ندارند. جلگه شمالی آلمان، مناطق کوهستانی و جنگل باواریا و مناطق بزرگی از ایالت مکلنبورگ - پومرانی غربی از مناطق پرجمعیت کشور به شمار می‌آیند. مناطقی که قبلاً جزو آلمان شرقی بودند - به استثنای برلین - نسبت به بخش غربی جمعیت کمتری دارند. در این‌جا، در یک‌سوم وسعت کشور کمتر از بیست درصد جمعیت آلمان زندگی می‌کنند.

شگفت‌انگیز نیست که جمعیت شهرها بیش‌تر از مناطق روستایی باشد. یک‌سوم تمام آلمانی‌ها در شهرهایی با جمعیت بیش از صدهزار

نفر زندگی می‌کنند. شهر برلین که پایتخت کشور است جمعیتی حدود ۵/۵ میلیون نفر را در خود جای داده است.

در منطقه صنعتی شمال غربی آلمان در اطراف رودخانه‌های راین و رور تقریباً یازده میلیون نفر زندگی می‌کنند. در این منطقه شهرهای مهمی از جمله گُلن (چهارمین شهر بزرگ)، اسن، دورتموند، دوسلدورف و دویسبورگ واقع شده‌اند. در شمال کشور مراکز اصلی تمرکز جمعیت دو بندر مهم بِرِمن و هامبورگ هستند که هامبورگ دومین شهر بزرگ کشور هم به حساب می‌آید. مونیخ که از نظر بزرگی در کشور رتبه سوم را دارد، در ایالت باواریا واقع شده است. فرانکفورت در کنار رودخانه ماین پنجمین شهر بزرگ کشور است (شهر دیگری هم به نام فرانکفورت در کنار رود اُدر، نزدیک مرز لهستان وجود دارد) و یکی از پایانه‌های هوایی مهم اروپا در مرکز آلمان است. در آلمان شرقی سابق، لاپزیگ و درسدن مراکز پرجمعیت هستند.

مردم آلمانی زبان

زبان مادری بیش از صد میلیون نفر در سراسر جهان زبان آلمانی است که اغلب آن‌ها اروپایی هستند. واژه «دویچ» به معنای آلمانی، اولین بار در قرن هشتم میلادی برای نامیدن زبان رایج در بخش شرقی دره رود ماین به کار رفت. علاوه بر آلمان که در زبان آلمانی آن را دویچلاند می‌نامند، زبان آلمانی زبان بومی کشورهای اتریش و لیختن اشتاین و بخش بزرگی از سویس، شمال ایتالیا و مناطق مرزی لوگزامبورگ، بلژیک و فرانسه نیز هست. گروه‌های اقلیت آلمانی در ایالات متحده، لهستان، رومانی و اتحاد شوروی سابق نیز به این زبان صحبت می‌کنند. آنچه در زبان آلمانی منحصر به فرد است، وجود «اوم‌لاوت»^۱ است که از دو نقطه که روی بعضی حروف صدادار گذاشته می‌شود، تشکیل شده است و باعث تغییر تلفظ این حروف می‌شود. برای تلفظ حروف صداداری که این علامت روی آن‌ها قرار می‌گیرد باید لب‌ها را جمع و دهان را گرد کرد.

1. umlaut

منظرة هوایی بندر هامبورگ که در حدود هشتاد کیلومتری دریای شمال و در کنار رود الب واقع شده است. هامبورگ بزرگ‌ترین بندر اروپا و دومین شهر بزرگ آلمان است.

گویش معمول و معیار زبان آلمانی هوخ اشپراخه¹ (زبان فصیح) نام دارد و بیشتر مردم نیز به همین زبان سخن می‌گویند. در بعضی مناطق روستایی به گویش‌ها و لهجه‌های مختلفی که از زبان معیار مشتق شده‌اند، صحبت می‌شود. معمولاً از روی لهجه و گویش یک فرد می‌توان فهمید که اهل کجاست. گویش‌ها ممکن است بسیار متفاوت باشند؛ مثلاً یک باواریایی ممکن است صحبت‌های شخصی را که اهل ایالت مکلنبورگ - پومرانی غربی است، در صورتی که با گویش محلی سخن بگوید، درک نکند و بالعکس. زبان آلمانی فصیح از زمانی که مارتین لوثر، اصلاحگر دینی،

1. hoch sprache

در قرن شانزدهم میلادی به ترجمه کتاب مقدس به زبان آلمانی پرداخت، به کار رفت. امروزه از هر ده کتابی که در جهان منتشر می‌شود، یکی به زبان آلمانی نوشته شده است. کتاب‌هایی که به زبان آلمانی ترجمه می‌شوند، از تمام کتاب‌هایی که به سایر زبان‌ها برگردانده شده‌اند، بیشتر است.

ویژگی‌های فردی آلمانی‌ها

آلمانی‌ها علاوه بر این که ملت کتابخوانی هستند، به وقت‌شناسی و منظم بودن نیز معروفند. آن‌ها هم در تجارت و هم در روابط اجتماعی انتظار دارند که دیگران هم وقت‌شناس باشند و در قرارهای قبلی سری وقت حاضر شوند. آلمان‌ها برخلاف ایتالیایی‌ها که آسوده‌خاطرتر و تابع آمیال آنی هستند، بر ثبت یادداشت و حفظ اسناد و مدارک به طور دقیق و روزانه اصرار دارند. این خصیصه هیچ کجا بارزتر از تهیه دقیق فهرست افرادی که طی جنگ جهانی دوم توسط نازی‌ها به اردوگاه‌های کار اجباری فرستاده شدند، نبوده است.

در پایان جنگ، مردم آلمان به ویژه زنان یکی دیگر از ویژگی‌های مهم آلمانی‌ها را به جهانیان نشان دادند: توانایی برقراری نظم در میان هرج و مرج. آنان که لقب «زنان سنگی» گرفته بودند، بیشترین مسئولیت را در زمینهٔ پاکسازی آلمان بمباران شده و ویران داشتند. آن‌ها به صورت خستگی‌ناپذیر به خیابان‌ها می‌آمدند، ویرانه‌ها را جستجو می‌کردند و تک تک آجرهایی را که کارگران می‌توانستند در بازسازی شهرها از آن‌ها استفاده کنند، از خرابه‌ها بیرون می‌کشیدند.

به نظر خارجی‌ها، گاه آلمانی‌ها در روابط شخصیشان سرددتر از افراد سایر ملت‌ها هستند. در واقع بعضی مردم معتقدند که آلمانی‌ها به حیوانات بیش از انسان‌ها علاقه‌مندند. اگرچه آلمانی‌ها برای زندگی خانوادگی و رسوم و سنت‌ها ارزش قابل‌ندازند، اما مثل جوامع دیگر به داشتن فرزند علاقه ندارند. طی سی سال اخیر، نرخ تولد کاهش یافته است.

در دهه ۱۹۶۰ مهاجرت ترک‌ها به آلمان در قالب کارگران میهمان آغاز شد تا در بازسازی اقتصاد کشور کمک کنند و امروزه آن‌ها بزرگ‌ترین اقلیت نژادی آلمان را تشکیل می‌دهند.

آلمان همیشه مثل حالا یکی از پایین‌ترین نرخ‌های زاد و ولد را داشته است: یازده تولد به ازای هر هزار نفر که در مقایسه با ایالات متحده که شانزده تولد به ازای هر هزار نفر و هندوستان که سی تولد به ازای هر هزار نفر دارند، به مراتب کمتر است.

از دهه ۱۹۶۰ یک ویژگی دیگر هم به جمیعت آلمان افزوده شده است: کارگران میهمان.^۱ بعد از پایان جنگ جهانی دوم و با آغاز بازسازی کشور، افرادی از خارج کشور به خصوص از ترکیه به آلمان آمدند تا در کارخانه‌ها کار کنند و به این ترتیب به بازسازی کشور کمک شود. بسیاری از آن‌ها تصمیم گرفتند تا در آلمان بمانند و امروزه $\frac{7}{2}$ میلیون – از افراد مقیم آلمان را مردمی از ملیّت‌های مختلف تشکیل

1. *Gastarbeiter*

داده‌اند. ترک‌ها که تعداد آن‌ها به بیش از دو میلیون نفر می‌رسد، بزرگ‌ترین گروه را تشکیل می‌دهند.

اغلب کارگران خارجی در غرب آلمان زندگی می‌کنند. اگرچه روابط آن‌ها با بومی‌های آلمان در مجموع خوب بوده است، اما در دهه ۱۹۸۰ هنگامی که آلمانی‌ها دریافتند این کارگران میهمان قصد بازگشت به زادگاه‌هایشان را ندارند، درگیری و کشمکش بالا گرفت. هنگام اتحاد دو آلمان و با سقوط نظام کمونیستی در آلمان شرقی، میلیون‌ها نفر آلمانی بی‌کار شدند و مخالفت با حضور کارگران میهمان در کشور به اوج خود رسید. آلمانی‌های بی‌کار فریاد می‌زدند «کارگران میهمان باید بروند! شغل‌ها را به آلمانی‌ها بدهید!» بدیهی است کارگران خارجی که آلمان را خانه خودشان می‌دانستند و فرزندانشان را در آن جا بزرگ کرده بودند، خشمگین و آزره شدند ولی اغلب آن‌ها در آلمان ماندند. در حال حاضر گرچه این تنש‌ها در بعضی جنبه‌ها تداوم یافته است، اما روابط بین افراد بومی و کارگران میهمان در مجموع آرام و صلح‌آمیز است.

ویژگی‌های منطقه‌ای

اگرچه حدود ۹۱ درصد جمعیت آلمان را بومی‌های متولد آلمان تشکیل می‌دهد، اما هر منطقه‌ای ویژگی‌های خاص خودش را دارد. آلمانی‌هایی که در شمال رود ماین تا حد فرانکفورت زندگی می‌کنند از آلمانی‌های بخش جنوبی کاملاً متفاوت هستند. شمالی‌ها معمولاً موهای بلوند و چشم‌های آبی دارند و پیرو فرقهٔ پروتستان هستند و از نژادی‌اند که آدولف هیتلر آن‌ها را «آریایی‌های راستین» می‌خواند. تعداد گویش‌های آن‌ها بیش از جنوبی‌هاست. آلمانی‌های جنوبی بیش تر موهای تیره و چشم‌های قهوه‌ای دارند و پیرو فرقهٔ کاتولیک رم هستند. در جنوب کشور، به خصوص در باواریا، مردم بومی بیش تر لباس‌های سنتی مثل شلوارهای چرمی و دیرنده‌کلاید می‌پوشند.

حتی در این مناطق هم، تقاضات‌های فرهنگی قابل ملاحظه‌ای وجود دارد. افراد ساکن ایالت مکلنبورگ - پومرانی غربی نقطهٔ مقابل ساکنان